

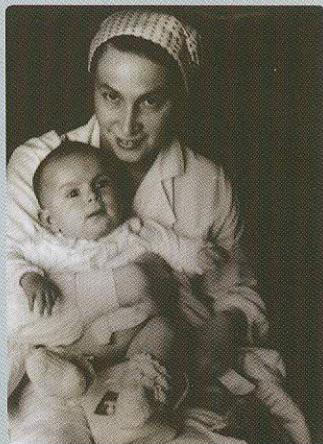
Rahvusooper
Estonia

www.opera.ee

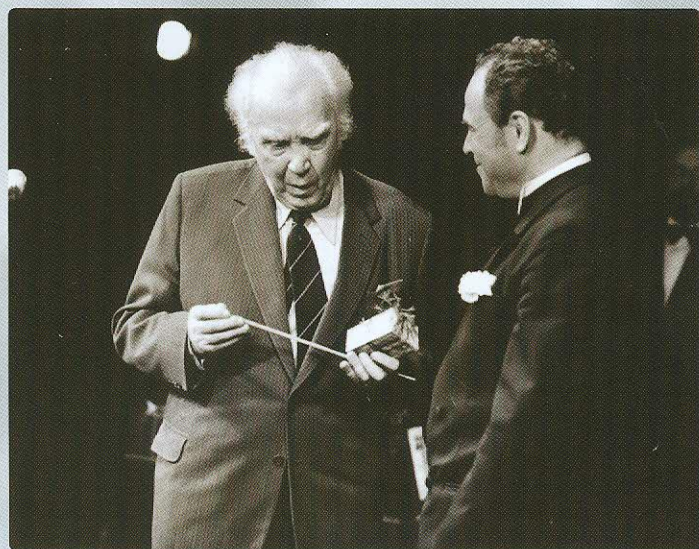
75

Eülkes

Eri oma ema Anna Klasi süles.

Viis aastakümnet Estonia teatriga seotud olnud maestro Eri Klas sündis 7. juunil 1939. aastal muusikute perekonnas. Esimesed klaveritunnid sai ta 5-aastasena ema, tuntud pianisti ja pedagoogi Anna Klasi käest. Järgnesid õpingud viiuli, löökpillide, koorijuhtimise ja muusikapedagoogika erialadel. 1964. aastal lõpetas ta Tallinna Riikliku Konservatooriumi väljapaistva kooridirigendi Gustav Ernesaksa käe all ning debüteeris Estonia dirigendipuldis Bernsteini muusikaliga „West Side Story“.

Gustav Ernesaks ja Eri Klas.

„Ega igast „paipoisist“ dirigenti saagi, mingi „krutski“ peab tulevasel mehel ikka sees olema!“

Gustav Ernesaks

Hiljem täiendas noor dirigent end Leningradi konservatooriumi aspirantuuris professor Nikolai Rabinoviitši klassis ning stažeeris 1969–72 Suures Teatris Boriss Haikini käe all, juhatahes seal „Traviata“ ja „Luikede järve“ etendusi.

„Need muusikud, kes olnud mulle suureks eeskujuks – mõtlen siin D. Oistrahhi, G. Otsa, G. Ernesaksa, N. Rabinoviitši, ka hilisemat õpetajat B. Haikini Moskvas – on kõik olnud mulle eeskujuks inimestena.“

„Võimalus asuda tööle teatri muinasjutumaailma on vedamine. Abielu Estoniaga on pikim ja püsivaim kooselu, mida olen elus kogunud.“

Eri Klas 75

1975. aastal võttis Eri Klas vastu Estonia peadirigendi ametikoha ning sellega koos ka vastutuse teatri kunstilise juhtimise eest. Estonia hea käekäigu eest on ta hoolitsenud dirigendi, kunstilise juhi ja peadirigendina aastail 1975–93, aastast 1994 audirigendina ja aastast 2004 ühtlasi rahvusooperi nõukogu esimehena. Eri Klas on olnud oodatud ja hinnatud dirigent üle maailma ning andnud olulise panuse ka Stockholmi Kuningliku Ooperi peadirigendina (1985–90), Soome Rahvusooperi külalisdirendina (1990–2009), Århusi Sümfooniaorkestri (1991–96) ja Hollandi Raadio Sümfooniaorkestri peadirigendina (aastast 1996, alates 2003 peakülalisdirend), Tampere Filharmoonia (1998–2006) ning Moskva Novaja Opera kunstilise juhina (2006–11). Alates 2000. aastast on Eri Klas Tallinna Filharmoonia kunstiline juht. Arvukatel välisreisidel on juubilar tiivustanud mängima enam kui 150 sümfooniaorkestri 45 riigis. Dirigendi repertuaar on olnud avar nii žanritelt kui stiilidelt – kammermuusikast vokaalsümfooniliste suurvormideni ning barokkmuusikast nüüdisshelliloominguni. Erilise panuse on ta andnud eesti muusika propageerimisse. Estonias on Eri Klas juhatanud üle viiekümne ooperi.

„Ma armastan ooperit muusika, eeskätt aga kogu selle keerulise mehhanismi – etenduse sünniprotsessi – pärast, sest koos sellega sünnib teater. Ooperietendus, see on paljude komponentide summa – lauljate hääl, orkestri kõla, koor, lavakujundus, kostüümid, valgus. Kõik see kokku on ime. Ime üheks õhtuks ja samas ka igaveseks.“

Erakordselt suure panuse eest on Eri Klas pälvinud rohkelt tunnustusi: NSV Liidu rahvakunstnik (1986), Rootsi Põhjatähe I järgu rüütliristi kavaler (1989), Soome Lövi Rüütelkonna komandöriirist (1992), Valgetähe III klassi teenetemärk (1999) ja Muusikapremia (2009), kui nimetada vaid mõnda neist.

75

1975. aastal võttis Eri Klas vastu Estonia peadirigendi ametikoha ning sellega koos ka vastutuse teatri kunstilise juhtimise eest. Estonia hea käekäigu eest on ta hoolitsenud dirigendi, kunstilise juhi ja peadirigendina aastail 1975–93, aastast 1994 audirigendina ja aastast 2004 ühtlasi rahvusooperi nõukogu esimehena. Eri Klas on olnud oodatud ja hinnatud dirigent üle maailma ning andnud olulise panuse ka Stockholmi Kuningliku Ooperi peadirigendina (1985–90), Soome Rahvusooperi külalisdirigendina (1990–2009), Ärhusi Sümfooniaorkestri (1991–96) ja Hollandi Raadio Sümfooniaorkestri peadirigendina (aastast 1996. alates 2003 peakülalisdirigent), Tampere Filharmoonia (1998–2006) ning Moskva Novaja Opera kunstilise juhina (2006–11). Alates 2000. aastast on Eri Klas Tallinna Filharmoonia kunstiline juht. Arvukatel välisreisidel on juubilar tiivustanud mängima enam kui 150 sümfooniaorkestri 45 riigis.

Dirigendi repertuaar on olnud avar nii žanritelt kui stiilidel – kammermuusikast vokaalsümfooniliste suurvormideni ning barokkmuusikast nüüdisheliloominguni. Erilise panuse on ta andnud eesti muusika propageerimisse. Estonias on Eri Klas juhitanud üle viiekümne ooperi.

„Ma armastan ooperit muusika, eeskätt aga kogu selle keerulise mehhanismi – etenduse sünniprotsessi – pärast, sest koos sellega sünnib teater. Ooperietendus, see on paljude komponentide summa – lauljate hääled, orkestri kõla, koor, lavakujundus, kostüümid, valgus. Kõik see kokku on ime. Ime üheks õhtuks ja samas ka igaveseks.“

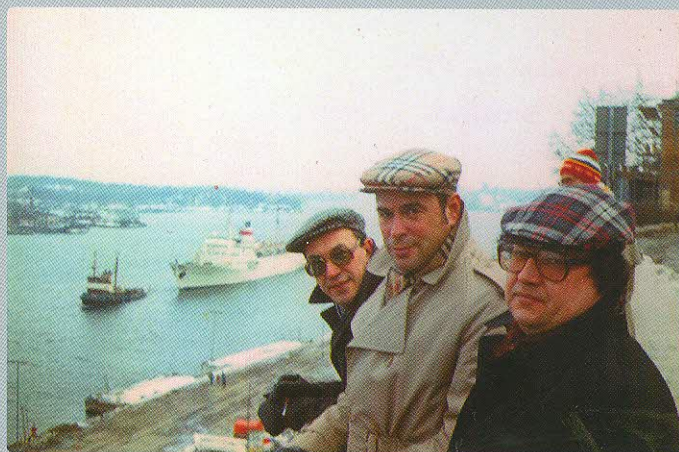
Erakordselt suure panuse eest on Eri Klas pälvinud rohkelt tunnustusi: NSV Liidu rahvakunstnik (1986), Rootsi Põhjatähe I järgu rüütliristi kavaler (1989), Soome Lövi Rüütelkonna komandöriirist (1992), Valgetähe III klassi teenetemärk (1999) ja Muusikapremia (2009), kui nimetada vaid mõnda neist.

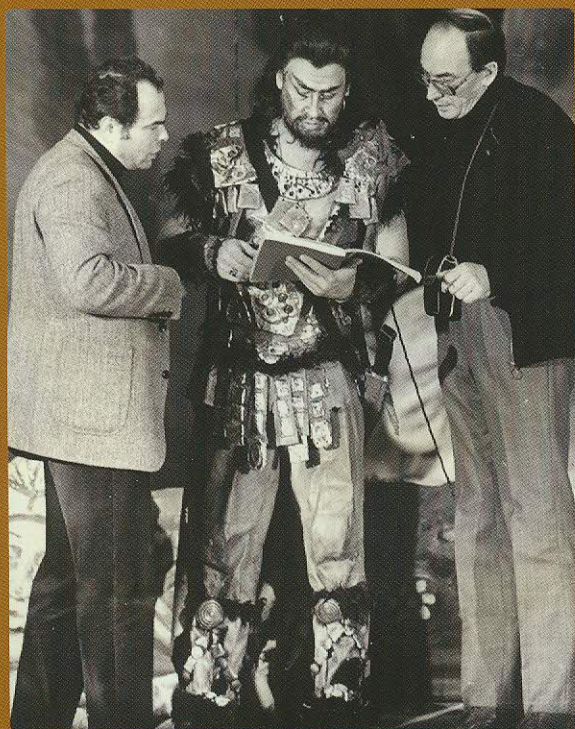
„Dirigent peab olema peen psühholoog ja diplomaat, leides tee, kuidas lõppresultaat saavutada. Tema instrumendiks on pillimehe närvid. Minu põhimõte on kasutada orkestri innustamiseks pigem suhkrutükki kui piitsa. Heade sõnadega saavutab sageli rohkem kui ülepaisutatud nõudlikkuse ja rangusega. Prooviprotsess tuleb läbida heatujuliselt ja huumoriga, säilitades samas distsiplineerituse ja karmuse suhtumises nooditeksti.“

Eri Klasil on imeline võime luua teatris vaimustav loominguline õhkkond. Kogu tema olemuses on erilist kiirgust ja sütitavust, mis haarab kaasa kõiki etenduses osalejaid. Tema muusikarõõmu tulvil loojaiskus hoiab kuulajat muusika kütkes viimase noodini.

„Dirigent on võlur, kes loob atmosfääri. Orkestrandid tuleb temperamendi ja innustusastmega hüpnotiseerida, orkestrit positiivselt üllatada. Väsinud orkester tuleb äratada, neile elu ja hing sisse puhuda. Kui tunned teost ja oled hästi ette valmistatud, võib imet teha.“

Stockholmis (1985), Arne Mikk, Eri Klas, Andres Aarma.

„Attila“ (1976), Eri Klas, Jevgeni Nesterenko, Arne Mikk.

„Aega, mil Stockholmis käisime, võib pidada Estonia kõrgperioodiks. Gastrollid Moskvasse, Leningradi ja Kiievisse olid toonud teatrile tunnustuse terves NSV Liidus. Estoniast peeti lugu. Koostöö Arne Mikuga sujus suurepäraselt. Igal aastal tõime välja vähemalt ühe Eesti algupärandi. Üritasime võtta repertuaari teoseid, mida mujal ei mängitud, näiteks Verdi „Attila“ ja „Luisa Miller“.“

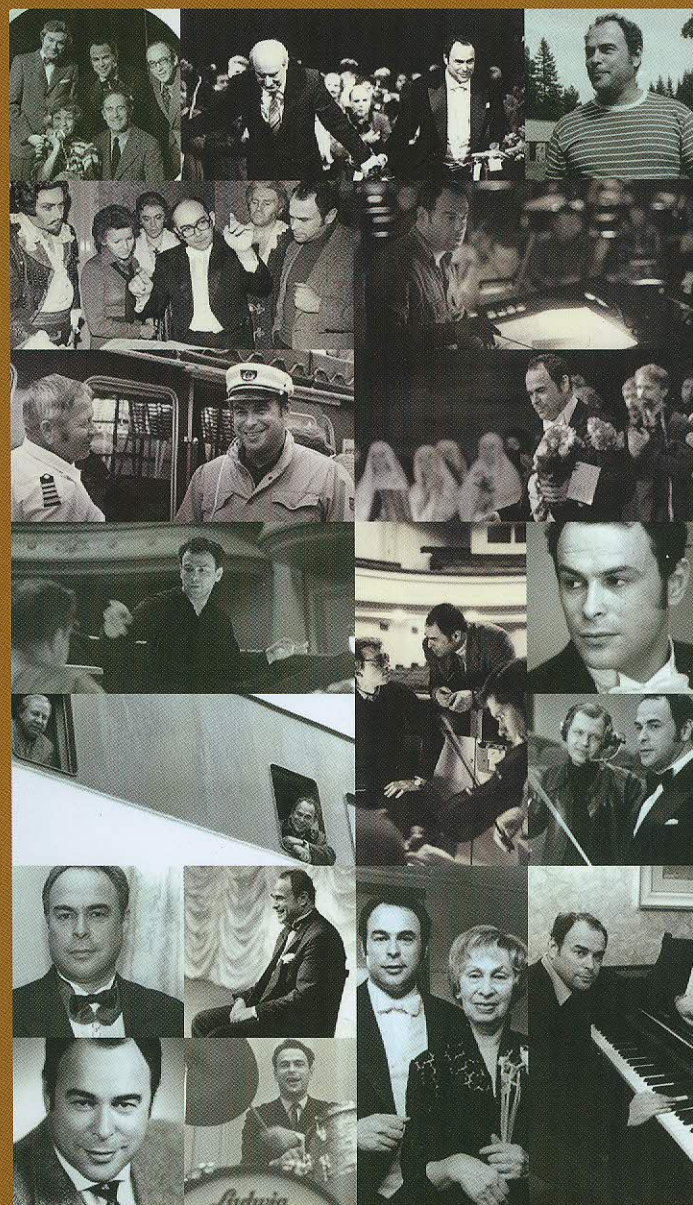
Eri Klas orkestriproovis.

„Puudub käsiraamat, mille järgi orkestriproov läbi viia. Hea dirigent leiab uued võtted. Enda ja orkestri vastu tuleb olla aus. Hoolsalt peab valima väljendeid, mida kasutada, otsustama, kas on üldse mõtet rääkida. Dirigent on muusikakokk, kes peab valmistama toidu, mida naudinguga süüakse. Kui palju soola või pipart raputada, on maitse küsimus. Ka toiduvalmistamise protsess ja selle jälgimine peab olema huvitav.“

Eri Klas juubelikontserdil Raekoja platsil (1989).

„Muusika ja teater on see, mille me kõik oleme endale vabatahtlikult kutsumuseks valinud. See peab olema pidu sinus eneses, mitte tüütu ja ebameeldiv töö.“

Kava koostaja:
Piret Verte
Kava kujundaja:
Tiina Maripuu
Fotod:
Rahvusoper Estonia arhiiv

RAHVUSOOPER ESTONIA
Estonia puistee 4, 10148 Tallinn
Piletite tellimine
+372 683 1210
info@opera.ee
www.opera.ee